

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenoma nedelje in praznike.
 Inserati: Prostor 1 m/m x 51 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zentne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.
 Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.
 Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskaraz“ Knafljeva ulica št. 5, prtilično. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 300—	celoletno	K 420—
polletno	150—	polletno	240—
3 mesečno	75—	3 mesečno	120—
1	25—	1	40—

Novi naročniki naj pošiljajo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo nismeni naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
 Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1'20 K
 Poština plačana v gotovini.

Dr. Fortunat Mikuletič, Trst.

Nekoliko odgovorov.

Govorec o istrskih volitvah sta dopisnika listov »Jutro« in »Slovenec« ostro napadala Pol. društvo »Edinost« v Trstu, češ da je društvo popolnoma zanemarjalo Istru. Pri teh napadih se mene imenuje nekako kot glavnega krivca. Očita se mi, da nisem sploh videl Istre, od kar se je zvedelo, da se bodo vršile volitve, da so morali Istrani sami hoditi po glasovnice v Trst, kjer da so bili iz strahu pred fašisti odganjeni na oduren način, da si je ljudstvo določalo samo zaupnike za volišča, ker so se v Trstu šele zadnji hip domislili, da je treba tudi tega, dokler niso ljudje iz skrajnega kota Istre prišli tri dni pred volitvami v Trst in izsilili od tajništva imenovanje zaupnika, da se je zaupnikom pošiljalo kot navodila izrezke iz »Pučkega Prijatelja« da se je pošiljalo kot informatorje zaupnikov nezrele mladence, ki so več škodovali nego koristili, in končno, da sem bil jaz vsled ogorčenih pritožb Istranov odstavljen kot tajnik omenjenega političnega društva.

Ko sem izvedel za to pisanje, mi je kar zastala sapa. Ne bom dal izraza mislim, polnim žolča, ki se mi vsiljujejo, ter se omejujem kolikor mogoče na kratko le na to, da odgovorim na posamezna očitanja, že iz razloga, ker smatram neumestno, da bi se o naši volilni organizaciji preveč natanko razpravljalo v listih: Ne vemo, kako bo s prihodnjimi volitvami, in če razkrijemo popolnoma način našega delovanja, nam se lahko prihodnji volitve še bolj ovirajo nego se je to zgodilo sedaj. Glede društva samega omenjam le toliko, da se je ono zavedalo pomena volitev in se začelo pripravljati na volitve že v času, ko o volitvah ni bilo niti še govora. Društvo se je zavedalo, da se bo imelo boriti z velikimi potežkočami in je temu primerno tudi sklenilo postopati. Takoj po anksiji v januarju t.l., je društvo sklenilo med drugimi, da se bo pri volilnem delovanju posluževalo v prvi vrsti organizacije volilnih odborov, dobro vedoč, da se bo težko moglo posluževati drugih sredstev volilne propagande,

de, kakor shodov in tiska. Naj tukaj takoj omenim, da smo znali za svečano obljubo vodje tržaških fašistov, sedanjega poslanca Giunte, da je »Edinost« obsojena na smrt. Kdor prelsta »Edinost« zadnjih dni januarja in prvih dni februarja bo videl, da se je energično delalo na to, da se čim prej ustvari organizacija volilnih odborov. Obenem je društvo odposlalo posebno deputacijo v Rim, katera je imela pred vsem nalogo, da se kolikor mogoče informira o bodočih volitvah, o katerih se je tedaj govorilo še v zelo nedoločeni obliki, dobro vedoč, da nam bo delo olajšano in da bomo lažje delali nadaljne sklepe, če bomo znali, kdaj bodo volitve in kaka bodo volilna okrožja. Dejstvo je, da smo imeli že koncem februarja skoraj po vsej državi, v vsaki vasi, svoj volilni odbor, vključno vsem težkočam, vključno pomanjkanju inteligence, in to tedaj, ko so vse druge stranke na Primorskem še spale. V kraje, kjer niso bili še ustanovljeni volilni odbori, je hodilo pismo za pismom, dokler nismo imeli tudi tam svoje organizacije; to se je zgodilo tudi za Lošinjo, čeravno »Slovenec« očita, da na Lošinju ne bi niti vedeli, da bodo volitve, če ne bi imeli »Pučkega Prijatelja«. Volilni odbori so dobivali redno vsa potrebna navodila in to ne v obliki izrezkov iz »Pučkega Prijatelja«, ampak v spisih, ki so bili skrbno sestavljeni na podlagi volilnega zakona. Kdor se hoče prepričati o našem delu, naj pogleda »Piccolo della Sera« z dne 4. maja t. l., ki prinaša v nekoliko popačenem prevodu neko našo istrsko okrožnico od januarja ter stavlja svojim pripadnikom našo organizacijo kot vzgled, opozarjajoč jih, kako resno je treba vzeti v predstojenih volitvah jugoslov. narodno stranko.

O ostalem delovanju društva ne bom govoril, preidem takoj na posamezne točke napadov. Ni res, da sem odstavljen kot tajnik političnega društva »Edinost«. Ni res, da nisem niti videl Istre za časa pred volilno dobo. Omenjam k temu samo sledeče: Znano bo tudi čitateljem v Jugoslaviji, da določa

italijanski volilni zakon, da je pripuščen k volitvam samo tista lista kandidatov, katera je predložena od najmanj 300 volilcev, katerih podpisi morajo biti overovljeni od notarja ali župana. Vsak mi lahko veruje, da je nabiranje teh podpisov ogromno delo. Dne 17. aprila sem bil že ob 6. uri zjutraj v občini Dolina in sem se trudil ves dan do 10. ure zvečer, da sem nabral 326 podpisov. Uporabil sem priliko, da sem zbranim volilcem v Boljuncu, Borštu in Ricmanjah tudi razložil volilni zakon. Bilo je slučajno skrajno neugodno vreme, burja in dež, bil sem ves dan moker do kolen in sem se prehladil, tako da imam še danes kaštar na pljučih, o katerem se je zdravnik zelo rezervirano izjavil. Ker je vodstvo političnega društva hotelo imeti še več podpisov, sem šel 22. aprila v Hrušico, improviziral shod ter nabral nadaljnjih 70 podpisov. Med tem časom sem, menjajom se s predsednikom gospodom dr. Wilfanom, nabiral podpise v tržaški okolici za tržaško listo. Naj približim, da je bila naša lista toliko v Trstu, kolikor v Istri v uradnem manifestu, kjer se naznanjajo vse v boj stopajoče kandidatne liste, na prvem mestu, kar je znak, da smo jih mi prvi preložili. Čital sem v mnogih listih iz stare Italije, da so stranke, katerih lista je bila na prvem mestu, to poudarjale kot znamenje svoje dobre organizacije. Omenil bom pozneje še kak svoj obisk v Istri.

Od volilnih odborov sem zahteval takoj, čim so bili ustanovljeni, naj mi naznanijo zaupnike za posamna volišča, in dne 12. aprila, ko so se sestali Istrani na Kozini, da določijo istrske kandidate, sem uporabil priliko ter jih še enkrat prosil, poudarjajoč važnost, naj mi naznanijo imena zaupnikov za tista volišča, za katera se to še ni zgodilo. Ne morem pomagati napadajočim dopisnikom, ampak zaupnike so morali označiti volilni odbori sami, timveč ker zakon zahteva za te zaupnike gotove predpogoje. Glede zaupnika pri centralnem volilnem odboru v Poreču se sklicujem na mnoge Istrane v poreškem, pazinskem, koperskem in vološkem okraju, katera sem za to zaprosil in kateri so

so to funkcijo odklonili, dobro vedoč, da ni šala iti v Poreč kot zaupnik jugoslovenske stranke. Dejstvo je, da je bil zaupnik stranke, ki se je vsled moje prošnje odločil iti v Poreč, izgnan nasilnim potom iz tega mesta.

Da so hodili Istrani sami po glasovnice v Trst, je res in je to bil edini način, da so sploh prišle glasovnice volilcem v roke. Ko so se delile glasovnice, je bil železničarski štrajk, in promet so vzdrževali edino avtomobilne proge. V vsakem mestu, kjer so se avtomobili ustavljali, so čakali fašisti ter preiskovali ljudi, da bi jim odvzeli glasovnice. Zato so morali priti v Trst ljudje, ki poznajo Istru natančno, da so lahko ušibotapljali glasovnice. Ljudje so stopali na sredi polja iz avtomobila ter so se po stranskih potih izognili fašistom. Izključeno je, da bi bili mogli to nalogo izvršiti ljudje iz Trsta. Ni res, da bi bil kdo, ki je prišel v Trst, odpravljen na oduren način. Vsakdo je bil lepo poučen o vsem, kar je želel.

Dopisniki si ne morejo predstavljati, kako delo je bilo z razdeljevanjem glasovnic. Imeli smo

320.000 glasovnic in vsled sklepa političnega društva je bilo treba napisati na vsako glasovnico preferenčno ime že v Trstu (zakon ne dovoljuje, da bi se ime tiskalo). Moral sem skrbeti za to, da se je napisalo okrog 1.000.000 imen in zraven biti vedno pripravljen, da fašisti uderejo v lokal, kjer so se pisala pisma, in mi odnesejo glasovnice. Da ta moja bojazen ni bila prazna, dokazuje dejstvo, da so fašisti tudi res udri in odnesli 12.000 glasovnic. Naj omenim le to, da smo v »Piccolo della Sera« od 14. aprila šele čitali, pri kateri tvornici papirja lahko naročimo papir za glasovnice, in da so bile od 30. aprila že glasovnice tiskane in opremljene s preferenčnimi imeni že v rokah vsakega našega volilca v Istri. Okrog 28. aprila sem opazil v tiskarni »Edinost«, da socialistična stranka svoje glasovnice šele začela tiskati: bil sem tudi toliko lojalen, da sem jih opozoril na pomoto tiskanja, katera bi bila imela za posledico, da bi bile vse njihove glasovnice neveljavne.

(Konec prihodnj.)

Politične vesti.

— Odprava pokrajinskih vlad. Beograd, 16. junija. Jutri popoldne se vrši konferenca članov ustavnega odbora vladne večine. Na konferenci se bo razpravljalo o takojšnji odpravi pokrajinskih vlad in o imenovanju namestnikov, ki bi v 2 do 3 letih likvidirali vse pokrajinske uprave na podlagi sprejetih zakonov v zmislu 13. odd. ustavnega načrta. Glede upravne razdelitve in ustroja oblasti sreza in obline je med posameznimi poslanci mišljenje, da se črta čl. 135. o prehodnih navedbah. O tem je razpravljaj danes tudi demokratski klub, ki pa ni sklenil še nič definitivnega. Ustavni odbor bo razpravljaj o tem šele jutri popoldne.

— Sprejem ustave 28. t. m. V parlamentarnih krogih se smatra, da bo ustava končno doglasovana do 25. t. m. Vlada in predsedništvo konstituante sta storila vse potrebno, da bodo prisotni vsi poslanci na oni seji, ko se bo definitivno odglasovala ustava.

— Beziška šara in puhe fraze. V mariborski »Straži« čitamo: »Narodni socialisti se hudujejo, ker jim je SLS v Ljubljani podarila celi kos političnega kruha, v Mariboru pa malo manj, radi fakta: narodni socialisti v

Ljubljani in v Mariboru so kot 1 in 0! Otroke se pač odbaruje po pridnosti in marljivosti, enega bolj, drugega manj. O kakem izdajstvu ali kršenju kompromisa od naše strani ni govora, ker naša bojna parola, katero smo pisмено naznanili NSS, je bila, da se bo SLS potegnila za narodnega župana . . . Narodno izdajstvo, kompromisi in druga temu podobna beziška šara so puhe fraze, na katere bo pozabila tudi NSS, ki še danes bolj po tržaški navadi zabavlja in si domišlja, da je monopol ali vsaj »Eichamt« za narodnost. Priporočamo trezno mislečim narodno socialistim krogom to lekceljo v resno razmišljanje.

— O razdelitvi države. »Politikac« z dne 16. t. m. prinaša na uvodnem mestu kritični članek g. Slobodana Jovanoviča o oblastni in administrativni razdelitvi države. V članku se trdi, da županije na Hrvatskem in okrožja v Srbiji ne bodo mogla vršiti funkcije, ki jo določa ustava. Ustavni načrt ne določa reka, do kdaj se morajo te oblasti osnovati. Zato smatra g. Jovanovič, da mora likvidaciji pokrajinskih uprav takoj slediti organizacija oblastnih uprav.

Pieteta.

Pripripi zidnih dni o tem, kdo je umetnik in kdo ni umetnik, kaj je umetnost in kaj ni umetnost, so imeli tudi svojo dobro stran. Pri nas se ljudje radi v vsakem vprašanju postavljajo na ekstremno stališče in postajajo radi osebnih in malekosti. To je naša slaba stran. Zato sledi po vsaki umetnostni razstavi še nekaka umetniška razstava, kjer se skuša tuintam precej pristransko in neokusno postaviti umetnika na ogled. To ni ravno lepo in ne obrodi dobrega sadu.

A zadnji preprič je imel svoj uspeh. Naenkrat se je namreč izkazalo, da Groharjevega groba ni. To se pravi, grob je, toda Bog vé kje. Tam nekje na pokopališču pri Sv. Križu leži med onimi pozabljenimi, ki nihče več na svetu ne izgovarja njihovega imena. Groharjevo ime pa izgovarjamo s spoštovanjem. Sklenilo se je svojčas, da homo po njem imenovali eno ljubljansko ulico, v resnici pa mu nismo niti napisali dali na grob.

Pa to ni en slučaj. Ko so zadnjič Čehi popravljali pri Sv. Krištofu grob češkega učenjaka Resla, ki leži tam pokopan, so zapazili zraven precej zanemarjen grob. Pogledali so in so spoznali, da je to grob Kopitarjev. Opozorili so na to »Slov. Matice«, ki je sklenila prositi ljubljansko občino, da za grob poskrbi. Pomislimo si, da bi prišel v Ljubljano tujec in bi iskal Kopitarjev grob! Kaj bi si mislil o nas? Nedavno je začel »Slov. Narod« zbirati prispevke za kamen na Mišičev spomenik. Kar bi od zbirke ostalo, bi

bilo za spomenik na grob Davorina Jenka. Tudi to je tak slučaj. Skladatelj našega lepega narodnega pohoda: »Naprej, zastava Slave!« skladatelj naše državne himne »Bože pravde« leži na ljubljanskem pokopališču brez spomenika. Za tisti kamen se je nabralo par tisoč kron. Dosele ne kaže, da bo ostalo toliko, da bo dobil Dav. Jenko križ na svoj grob.

Pa je še več slučajev: na septemberske žrtve se spominimo vsako leto še le na dan 20. septembra. Takrat konstatiramo vsako leto po vseh listih, da na tistem grobu spomenika še sedaj ni — potem je zopet za eno leto mir in tako gre stvar naprej. Pa so še drugi: Cankar že tretje leto počiva v privatni grobnici. Prišel je nedavno v Ljubljano človek iz tujine in je v uniojski restavraciji vprašal natakarije, kje je Cankarjev grob. Natakarij, prijazen človek, bi bil rad postregel, toda sam ni vedel. Zato je vprašal svojega tovariša. »Na pokopališču«, je odgovoril. »Pa kje?« — »Bog vé! Tja naj gre, bo že našel.« Natakarij je začel spraševati domače goste. Skoraj vsak je zmignil z ramami. Morebiti so se celo žudili tujcu, ki ga grobi zanimajo. Tako je skoraj vsa restavracija reševala to vprašanje. Tujec pa je gledal in si je mislil svoje. Potem so dognali, da leži Cankar v tej in tej grobnici. Kaj je storil tujec na to, ne vemo. Vemo samo, da bi zaslužil umetnik, ki je nesel s svojimi deli slavo svojega imena tudi v tujino, svoj lastni grob s primernim spomenikom. Mislimo si, kako bi mi sodili o narodu, če bi iskali grobove njih slavnih mož in bi jih našli v tujih grobnicah.

Za Kettejev grob so lepo poskrbele naše licejke. Tudi ta bi bil popolnoma pozabljen in zanemarjen.

Tam nekje na Avstrijskem v Pul-kavi je grob slovenskega pisatelja in političnega preganjanca Maslja Podlimbarskega. Tudi to je grob, ki bi nam moral biti svet in bi ga ne smeli imeti v tujini. Naša dolžnost bi bila, da damo temu pisatelju, ki je znal tako lepo podajati svoje slovenske nazore, ki je tako dobro poznal našega kmečkega človeka in je nam napisal »Gospodina Franja«, miren grob v domači zemlji, ki jo je ljubil kjerkoli ga je vodila pot skozi življenje.

To je nekaj misli. V borbi življenja pozabljamo na mrtve. A mrtvi nam govorijo: ne samo nam, tudi drugim. Zato bi ne smeli pozabljati nanje. Drugod imenujejo to pietete. Nedostatek pietete je nedostatek one srčne izobrazbe, ki jo pri nas tako pogrešamo. Pojdite v Krakov, da boste videli, kako kraljevsko so pokonani Mickiewicz, Wysni-anski i. dr. Ali v Pragi na Vyšegradu, kjer govore grobovi o hvalečnosti naroda do vseh onih, ki so mu posvetili svoje moči. Tudi Zagreb je v tem oziru storil svoje.

Storimo torej tudi mi svoje dolžnost pietete!
 C. M.

Operno gledališče.

(Nova opera, Weingartner: Vaška Sola)

privedil skladatelj sam besedilo za to svojo kratko opero. Tako si je zgostil dejanje več dejanj v eno samo na zelo spreten, dasi nasilen način; s tem trpi psihološko utemeljevanje, karakterizacija oseb in tudi razumljivost libretta. Treba je torej paziti na vsako besedico, na vsak gib, da ti kaj ne uide. Matsuo (g. Drvota), zvesti državnik prejšnjega japonskega cesarja, je skrivaj privedel 12letnega Kvan Shua, prestolonaslednika k učitelju Genzouju, da ga vzgoji. Novi japonski cesar zve za pričevo skrivališče ter da ukaz, princa umoriti. Matsuo ima 12letnega sinčka Kotara, ki je princu sila podoben. S tega Kotara pripelje mati Schio (gdč. Thalerjeva) v šolo k učitelju Genzouju, in njen sluga prinese tudi že šolsko mitzico za Kotara. Mati se poslovi od Kotara s strašno bolelostjo; vedno zopet se vrača v šolo, da še enkrat obljame sinčka. Nato uničena odide. To srce trgajoče slovo matere od sina je nerazumljivo, ker ne vemo, da je mati sina pripeljala v smrt. Oče Matsuo in mati Schio sta se domenila, da izročita smrti lastnega sina, samo da rešita princa. In jedva odide mati ter ostavi šolarčki učno sobo, obkolijo vojaki šolo ter vstopita Gemba, komornik (g. Zathay) in Matsuo (g. Drvota). Gemba zahteva, naj učitelj princa umori in mu izroči glavo. Matsuo pa ima nalogo, ker princa dobro pozna, ugotoviti, da je glava res prinčeva. Učitelj gre na vrt, kjer se dečki igrajo, pozove Kotara k sebi in ga obglavi. Glavo prinese v skrivnici. In Matsuo, ves trepetajoč sicer, a odločen na največjo žrtvo, potrdi, da je glava res prinčeva. Kdaj sta se Matsuo in Genzo za tako prevaro domenila, sem preslišal Gemba odnese glavo, in vojaki se odstranijo. Odstrani se tudi Matsuo. Teda mati Schio (gdč. Thalerjeva) se vrne, da bi še zadnjič objela sina. Pre-

pozn. Sin je že mrtev. V strašni bolešti začne jokati, a Schio (učitelj) hoče umoriti še njo, da bi ne izdala prevare. Zamahne nanjo z mečem, ona pa se brani s sinovo šolsko mitzico. Meč zadene mitzico in jo razkolje; a iz predala se vsujejo mrtvaški prti, pripravljeni za Kotarjev pokop. Ali je torej tudi mati vedela, da bo sin usmrčen namesto princa, ni jasno; po obupnem slovesu spodbetka opere pa sodim, da je vedela. Tedaj se vrne oče Shusai (g. Drvota) ter izjavlja rešenemu princu, da je bila njegova strašna žrtve le patriotska dolžnost. Nato se vrši pogreb, in opere je konec. Izvajanje je v vsakem oziru izvršno. Gdč. Thalerjeva igra tako pretresljivo in poje tako točno, da ji je čestitati. Samo v obraz je premlada z ozrom na moža. G. Drvota si je ustvaril imenito masko ter igra in poje fanatično zvestega in nadčloveško požrtvovalnega starca znamenito. Njegov izgovor je jasen in razumljiv ter zasluži, kakor gdč. Thalerjeva, še zato posebno pohvalo. Prav dobra je gdč. Sterkova kot učiteljeva žena; v peskernem oziru dovršen je g. Romanowski (učitelj). V igralnem oziru pa je kakor g. Zathay bolj Rimljan kot Japonec. Ostale uloge so neznatne, preneznatne; zlasti princa (g. Truhovčičeva) bi moral priti bolj do veljave. Toda librettist je bil preskop. Oprema je prav lepa; zbor za odrom ni nič pokvaril, dasi ima težko nalogo. Weingartnerjeva godba se poslužuje japonskih glasbenih motivov; zato se poslušalec spominja Puccinjeve »Butterfly«. G. dirigent Brezovšek je vodil orkester in ves ansambel s priznano rutino in pristnim umetniškim čutom. Opera učinkuje po svoji apartim glasbi in napeti vsebini; vtisk je najgloblji. Za to pa je občinstvo odklikovalo soliste in dirigenta opetovano.

— Radi Baroša. Ministri pred- sednik Pašič je za 17. t. m. sklical konferenco strokovnjakov, da reši vprašanje eksploatacije reškega pristanišča in luke Baroš. Na to konfe- renco so povabljeni zastopniki trgo- vinskih in obrtnih zbornic in brodar- skih združenj. Smatra se, da bo G. Pašič v nekaterih dneh odgovoril na in- terpelacijo radi baroške luke in Reke.

— Pogajanja s klerikalci. »Jutar- nji liste poroča: Vlada je z Jugoslo- venskim klubom začela pogajanja v svrhu, da se klub povrne v konstitu- anto. Pogajanja se bodo jutri nadalje- vala.

— Trgovska pogajanja z Italijo. Beograd, 16. junija. Trgovska pogaja- nja med našo vlado in italijansko de- legacijo se zato niso nadaljevala, ker je bila rimska vlada zadnje dni zaposlena s delom v parlamentu in z uradniško stavko. Ker je na obeh straneh dobra volja, je upanje, da se v kratkem sklene pogodba med obema državama.

— Vprašanje naše vojne odškodni- ne. Beograd, 16. junija. Danes je do- spela iz Pariza vest, da se vrši jutri konferenca glede naše vojne odškodni- ne. Naši delegati so obiskali ministra Loucheurja in mu razložili svoje za- hteve. Na konferenci se bo določilo: 1. Koliko dobi vsaka mala država (Bel- gija, Srbija in Romunija) od 6½% ostanka vojne odškodn., 2. ako bo imela Belgija prvenstvo pri izplačilu in 3. ako bo Francija dobila prva izplačilo zasvoj- že odposlani premož. Glede naše vojne odškodnine še ni prišlo iz Pariza nob- eno sporočilo o kakem definitivnem sklepu.

— Zemljoradniki in vlada. Beog- rad, 16. junija. Iz zemljoradniškega kluba se doznava, da ni klub sklenil še nič definitivnega o glasovanju za usta- vno večino. Zemljoradniški poslanci se bodo na pravoslavno Duhove pogovo- rili s svojimi okrajnimi volilnimi odbo- ri, nakar bodo rešili to vprašanje.

— Vprašanje dr. Trumbića glede baroške luke. Poslanec dr. Trumbić je poslal ministrskemu predsedniku Pašiču nastopno vprašanje glede baroške luke: »Gospod predsednik! Italijanski listi že nekaj časa sem pišejo, da se je sklenil sporazum in podpisala konven- cija med nami in Italijo, po kateri bi se luka Baroš, Delta in železnice mesta Sušak na našem ozemlju izročile v upravo in eksploatacijo italijansko- reškemu-jugoslovenskemu konsorciju. Zdi se, da je ta arangement v zvezi z evakuacijo teritorija, ki po rapalski pogodbi pripade naši državi, ki se na- še nahajajo okupaciji italijanskih čet in oblasti. Italijanski časopisje piše o ko- rakih, s katerimi se pripravljajo takojšnje realiziranje te pogodbe. O tem pišejo najresnejši, in sicer vedno točno infor- mirani italijanski listi. Te vesti delajo vtis na naše javno mnenje, posebno na mnenje v zapadnih in primorskih kra- jih, da so ogroženi interesi naše drža- ve. Razburjenje je tem večje, ker od naše merodajne strani niti narodno predstavništvo niti javnost še ni dobila nobene stvarne informacije. Dokaz za to so naši listi, ki živo komentirajo ta dogodek samo na podlagi italijanskih vesti. Pa ne samo to, ampak tudi mno- goštevilne protestne brzojavke, ki jih je prejela kraljeva vlada od različnih občin, korporacij, ustanov itd. in depeše, ki sem jih prejel jaz. Smatral sem za svojo dolžnost, da vam jih predložim. Včeraj je bil sestanek vlade z zastop- niki vladnih skupin, na katerem se je razpravljalo, ali naj se pristane na ita- lijanske predloge. Po mojem mnenju je treba imeti dvoje pred očmi, ki med se- boj ni v nikaki zvezi: 1. Izvedba rapal- ske pogodbe z evakuacijo in predajo ozemlja, ki je dodeljeno nam in katero je od 2. februarja 1921 dalje, ko sta bili ratificirani pogođbi pri obeh vladah, postalo nesporno ozemlje naše države, na katero kraljevina Italija od istega dne dalje nima nobene pravice več. 2. Razpravljanje o vprašanih in pred- logih, ki bi jih eventualno kraljevina Italija predložila naši državi. — Prvo in drugo ni med seboj v nobeni zvezi in si je treba misliti vsako zase. Svo- jevoljno ne more nobena vlada drugi stavljati pogođev za evakuacijo ozem- lja, katero jim je nesporno dodeljeno. Tudi se obdave državi ne moreta vme- šavati v zadevo neodvisne države Reke, ker stoji v členu 4 rapalske po- godbe tole: »Kraljevina Italija in kra- ljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev priznata popolnoma svobodno in neod- visno državo Reko in se obvezujeta, da bosta njeno neodvisnost vedno upošte- vali.« Prepričan sem, da je naš narod odločen, da ostane na stališču, da spo- štuje mednarodne pogodbe. Točno in lojalno izvršenje rapalske pogodbe na obeh straneh mora biti podlaga ustvar- janju medsebojnih pristranskih odnošajev med obema kraljevinama, ki bi bili v skupnem interesu obeh držav, kakor je to zapisano na čelu pogodbe. Za pri- mer, da je bil zgoraj omenjeni arange- ment v resnici sklenjen, česar pa ne verujem, ali da bi se imel skleniti med obema državama, menim, da bi ne mo- gel postati polnoveleaven za našo drža- vo brez sankcij dotlej, dokler ga ne bi sankcionirala krona na podlagi pred- hodnega odobrenja narodnega pred- stavnštva in to ne samo radi tega, ker obstaja člen 4 rapalske pogodbe, ampak tudi zaradi tega, ker bi se to reklo, dovoliti si vmešavanje v zadevo tujih držav. Z ozirom na to si usojam go- spodu predsedniku ministrskega sveta in zunanjemu ministru staviti nastopna vprašanja, na katera prosim pismenega odgovora: 1. Ali je res, da med našo vlado in kraljevino Italijo obstaja sporazum, ki se nanaša na upravo in eksploatacijo pristanišča Baroš, Delta in železnice mesta Sušaka na ozemlju naše države? 2. Ali je res,

da se je pri tem sporazumu podpisala tudi konvencija med našo državo in Italijo, in ako je res, katerega dne je bila konvencija podpisana. 3. Prosim, da mi v svojem odgovoru naznanite besedilo tega sporazuma ali konven- cije, če obstaja. 4. Če je sporazum res sklenjen ali konvencija res podpisana, ali misli kraljeva vlada, da je obveza in izvedba te konvencije odvisna od sankcije kralja na podlagi predhodne- ga odobrenja narodnega predstavn- štva? 5. Ako je kraljeva vlada tega mnenja, kdaj namerava objaviti skle- njeno pogodbo narodnemu predstavn- štvu ter jo predložiti v razpravo in odobrenje. — Zelo hvaležen vam bom, gospod predsednik, ako me počastite z odgovorom čimprej. Prosim tega, ker je stvar zelo nujna in ker gre za stvar- ne informacije narodnemu predstavn- štvu in javnemu mnenju. S spoštovan- jem! Beograd, 14. junija 1921, dr. Ante Trumbić l. r.

— Interpelacija radi potovanja biv- šega ministra Drinkovića. Beograd, 16. junija. Narodni poslanci Božović, Sveztozar Gjorgjević, dr. Šumenković, dr. Jovan Vuletić in dr. Šuškalović so in- terpelirali ministra za pošto in brzojav- radi potovanja njegovega prednika bivšega ministra Drinkovića v Dalma- cijo. V interpelaciji se navajajo govo- rice, da je Drinković na svojem po- tovanju vzel iz poštne blaginje v Dubrov- niku, Splitu in Senju 150.000 K. Nadale- je vprašujejo interpelantje, kaj je z govo- rico, da je Drinković kot minister za

pošto in brzojav naročil v Ameriki par- tišo neperforiranih poštne znamk, ki so prišle v Beograd, ko ni bil Drinković več minister. Interpelantji hočejo vedeti, kaj se je zgodilo s temi markami in za- htevajo odgovor na obe vprašani.

— Demanti o izgonu bivšega ma- džar. vojnega ministra in Jugoslavije. Nasproti vesti lista »Magyar Orszag«, da je bil bivši vojni minister v Karo- ljevem kabinetu Linder s 350 sosis- ljeniki izgnan iz Jugoslavije in v za- prtem vozu odpeljan do avstrijske me- je, odkoder je s svojimi tovariši odpo- toval na Dunaj, doznava listi s merodaj- ne strani, da ta vest ne odgovarja resnici. Nobenemu merodajnemu uradu ni ničesar znanega o resničnem ali nameravanim izgonu Linderja in nje- govih tovarišev.

— Vatikan in italijanska vlada. Italijanska vlada je prekinita svoje od- nošaje z Vatikanom leta 1870., ko je prenehala papeževa država. Odnosaj med italijansko vlado in Vatikanom je definiran točno v posebnem zakonu, ki je del italijanske ustave. Vatikan ni nikdar priznal tega zakona ter smatra italijansko oblast, ki se je s silo polo- stila Rima, za kršenje svojega prava in svoje državne oblasti. Italija zato še danes nima svojega diplomatskega za- stopnika v Vatikanu. Zadnji čas se go- vori o zbliznanju med Italijo in Vati- kanom, ali službena nota v oficijelnem organu svete stolice »Osservatore Ro- manco« pravi različno, da gre še zgolj za hipoteze in razna mnenja.

Telefonska in brzojavna poročila.

Iz seje ustavnega odseka.

— d Beograd, 15. junija. Danes popoldne je imel ustavni odsek svojo sejo, na kateri se je razpravljalo o VIII. oddelku ustave. Odklonjeni so bili vsi predlogi za izpremembe, ki so jih stavi- li Jugoslovenski klub, socialni demo- kratje in zemljoradniki. Odklonjen je bil predlog socialnih demokratov, da se v petem stavku 90. člena izpuste be- sede »vernosti kralju« in predlog zemljoradniškega kluba o odgovornosti ministrov. Pri členu 93 je bil odk- lonjen predlog socialistov, naj mini- stre sodijo pristojna sodišča, kakor tu- di predlog dr. Momčila Ivančića, da za kaznjiva dejanja po kazenskem zakonu oškodovani lahko tožijo ministre nepo- sredno pri rednem sodišču. Odklonjen je tudi predlog pri členu 95, ki so ga staveli socialisti in ki zahteva, da oblast ne more imeti manj kakor 500.000 pre- bivalcev, in predlog istega kluba, naj

se namesto velikega župana voli pred- sedništvo. Pri členu 103 je bil odklon- jen amandement poslanca Ivančića, po katerem naj bi se prvi stavek člena 103 glasil takole: »Člane državnega sveta imenuje kralj na predlog ministrskega sveta ali pa jih voli narodna skupščina na predlog vlade.« Odklonjen je bil tu- di predlog zemljoradnikov, naj voli narodna skupščina člane državnega sveta po proporcijah listah. Tudi pri členu 107 je bil predlog zemljoradnikov o odgo- vornosti državnih uradnikov odklonjen. Pri členu 108 je bil odklonjen predlog socialnih demokratov o zavarovanju uradniške stalnosti in predlog, da imajo državni uradniki s samoupravnimi uradniki iste pravice in dolžnosti. Od- dek VIII. je bil v stari redakciji spre- jet z večino. Seja je bila končana ob 19. Naslednja seja se sklicuje pismeno.

Ustaja v Gornji Sleziји.

— d London, 16. junija. Kakor doznava Reuterjev urad, se položaj v Gornji Sleziји ni izboljšal. Kakor je videti, Poljaki svoje besede gle- de svojega umika ne bodo držali. Zdi se, da Korfanti nima več vpliva. Posamne čete zaveznikov so se umaknile.

okrožju docela kaotične razmere. Čisto blizu Korfantiyevoga glavne- ga stana se je ustanovila rdeča ar- mada. Boljševiški vstaški oddelki zahtevajo od industrijskih uprav in od trgovcev velike vsote ter izsilju- jejo zneske do 20.000 mark. Na več rovih industrijskega ozemlja vihrajo od davi rdeče zastave. Po- samna ravnateljstva so postavili pod diktaturo delavstva.

Razočaran Lloyd George.

— d London, 16. junija. Lloyd George je izjavil na zborovanju walskih metodistov: Res obstaja nevarnost, da bo zveza narodov za- rišče za nemir in za spore, ako se ne bo storilo kaj več, da se javno mnenje v civiliziranih deželah po- uči. Popolnoma razočaran je, ko vi- di, da navzlic naukom velike vojne tako kakor prej prevladuje duh nar- odnega sovraštva, lakomnosti in najhujšega narodnega ponosa. To

pa nikakor ni omejeno na veliko dežele. Zdi se, da so nekateri osvobojeni narodov zaradi tega, ker so bili tako dolgo priklenjeni, sedaj postali še hujši. Dejal je, da pri teh narodih ne more zapaziti nobenega znamenja, da bi stremili na korist intervencije zveze narodov v spori- h in nobenega spoštovanja kate- regakoli sklepa zveze narodov. Na- rodi bi morali krvolitje mrzeti ka- kor zločin.

Vladna kriza v Avstriji.

— d Gradec, 16. junija. Vod- stvo krščansko-socialne stranke se je danes posvetovalo o položaju in o odnošajih glede vladne krize. Iz- volilo je v skoro deveturni seji od- sek, obstoječ iz deželnega glavarja

dr. Rinteln, deželnega svetnika Prischinga in narodnih svetnikov dr. Gürtlerja in dr. Gimpla, ki se bo takoj napotil na Dunaj in ki ima s seboj vsa pooblastila strankinega vodstva.

Onemogočena pot dr. Šmerala v Rusijo.

— d Praga, 16. junija. »Rude Pravo« poroča, da je nemški kon- zul dr. Šmerala odklonil potni vi- zum za prekoračenje nemške me- je.

je. Ker so mu Poljaki dovolili le potovanje preko Konice, mu je faktično onemogočeno potovanje na Rusko.

Nemčija plačuje.

— d Paris, 16. junija. Repara- cijska komisija naznanja, da bo nemška vlada v roku, ki je predvi- den v londonskem dogovoru, izro-

čila skupno zadolžnico za dvanajst milijard zlatih mark, kakor je bilo to dogovorjeno z Nemčijo.

Proces radi člankov »Arbeiter Zeitung« proti Hortyju.

— d Dunaj, 16. junija. V procesu proti bivšemu nameščencu madžarske- ga poslaništva Schulerju - Sulajju ra- di poneverjenja listin, ki so deloma služile za podlago seriji člankov »Hortyjev denar na Dunaju« v listu »Ar- beiterzeitung«, je bil obtoženec oproščen. V utemeljevanju obsodbe se izvaja, da je

Boehm potrdil izjavo obtoženca, da so ga po lastnem izreku vodili politični motivi, a ne sobični. Iz tega izhaja, da Schuler ni imel namena Boehma oško- dovati, ne glede na to, ali so bile listi- ne prave ali ponarejene, vlad česar sodišče ni imelo poviada, da izreče ob- sodbo.

Oddaja premoženja na Madžarskem.

— d Budimpešta, 16. junija. Na seji narodne skupščine je izjavil fi- nančni minister Hegedüs, da glede zmanjšanja bremen soglašajo naj- odličnejši finančni politiki v tem, da je redukcija obresti prava me- toda. Glede vojnih premoženj bo po izvedbi oddaje premoženja pred- ložil še posebne zakonske predloge in bo vojne dobičke, ki znašajo nad en milijon, še enkrat jako močno

obdavič. Glede samostojne notne banke je izjavil, da je najvažnejše stališče reparacijske komisije, da zajamči, da se žlahtne kovine, ki naj se nabirajo, ne bodo odvzele. O tem vprašanju bi mogel govoriti šele jeseni in noče odvzeti premo- ženja popolnoma, kakor se je to zgodilo v Nemčiji. Naglasiti pa mo- ra, da bodo delniške družbe oddale več kakor 20 odstotkov. Bančne na-

kaznice se morajo tudi nadalje sprejemati pri nakupu zemlje. Na- posled je dejal, da je ravnal kar

najvestneje. Uspeh se kaže tudi v tem, da ni bil prisiljen zahtevati gotovine.

Iz dežele anarhije.

— Cremona, 15. junija. V kraju Guseola so bili fašisti napadeni. Eden izmed njih je bil ubit. Radi tega so iz- vršili fašisti iz Mantove represalije in so opustošili nekatere socialistične zadruge. Tisoč fašistov je hotelo v kra- ju San Giovanni in Croce naskočiti de- lavski dom. Prišlo je do velikega prete-

pa, v katerem je bilo ranjenih več oseb. — V Milanu so aretirali dva socialis- tična mestna svetlovalca, ker so našli pri nju večje število bomb. — Iz Puglie poročajo o velikih nemirih med fašisti in socialisti povodom otvoritve delav- ske zbornice v kraju Minervino Mur- ge.

Velika poneverba.

— d Dunaj, 16. junija. Kakor poro- čajo listi, je dunajska policija aretirala na Dunaju bivajočega bankirja Rudolfa Müllerja in njegovo ženo, ki sta stano-

vala v tukajšnjem tujskem penzionatu. Kakor govore, gre za osumenje go- ljufige v znesku 9 milijonov kron.

Z oseh koncev sveta.

— d Paris, 15. junija. Vojni od- sek poslanske zbornice je končal posvetovanja, ki jih je uvedel pol- kovnik Fabry, ki je predlagal, naj se službena doba v vojski skrajša na 18 mesecev. Ta naredba se bo ti- kala voljaških obvezancev od letni- ka 22 dalje.

— d London, 16. junija. V pos- lanski zbornici je državni podtaj- nik za zunanje stvari podal izjavo, da odposlje vlada nemudoma urad- no delegacijo na Rusko, ki bo pro- učevala možnost trgovske zveze med Rusijo in Anglijo.

— d Washington, 16. junija. Posestniki rudnikov v Angliji so snoči izročili zastopnikom delav- cev izpremenjene predloge, glede katerih so se zadnji izjavili, da jih ne morejo sprejeti.

— d Paris, 16. junija. Donavska komisija je sprejela določbe glede ureditve sporov, ki bi mogli nastati pri izvedbi donavskega statuta; sprejela je tudi splošne prehodne določbe h konvenciji.

— d London, 16. junija. Spor v bombažni industriji je bil v prin- cipu končan. Delodajalci so dovo- lili povišanje mezd za 25 odstotkov.

— d Budimpešta, 16. junija. Častna zadeva med min. predsedni- kom grofom Bethlenom in poslan- cem Benitzkyim je bila poravnana na viteški način mirnim potom.

Iz ustavotvorne skupščine.

— d Beograd, 16. junija. Današnja seja ustavotvorne skupščine se je otvo- rila ob 9.30. Na dnevnem redu je nade- ljevanje debate o enajstem poglavju. Prvi govori narodni socialist Ivan Deržić proti členu 120 (vojaška so- dišča). Radikalec posl. Ivančić se sudi, da se je pri gotovih poslancih pojavila misel, da bi se ukinita vojska kakor jo imamo danes. Preteklost dokazuje, da smo v vseh organizacijskih načrtih vojske pogodili pravo pot. Govori za svoj predlog k členu 121, da bi navad- ne prestopke vojakov in častnikov so- dilo civilno sodišče. — Demokrat Grujić govori za skrajšanje aktivne vojaške službe. Potem pa govori o vo- jaških sodiščih in pravi, da bi se mo- ralo sprejeti v ustavo, da naj vojska sodišča sodijo samo v vojni. — Posl. Jakob Kušar (SKS) izjavi, da je bila njegova skupina za milico, sedaj pa, ko vidi, da imamo mnogo neprijateljev, je njegova skupina za današnji sistem,

zahteva pa, da se vojska zmanjša radi prevelikih izdatkov. Doba aktivnega službovanja v vojski se mora zmanjšati na tri ali šest mesecev. Nadalje go- vori za to, da bi se vojaške dolžnosti opustili oni, ki obdelujejo zemljo. Za- hteva, da se ukinejo vojaška sodišča, ker je najslabše, kadar vojak sodi vo- jaka. — Demokrat Gjorgjević ve- li, da spada k onim, ki smatrajo, da je vojska potrebna in da nam je potrebna toliko bolj, ker se moramo varovati zunanjih sovražnikov. Govori pa proti današnjim službenim redom v vojski, ker ovirajo narodno gospodarstvo. Službeni rok naj se skrajša na mini- mum. Odpraviti se mora slaba admini- stracija, istatako pa se morajo odpra- vitii tudi slaba vojaška sodišča. — Na koncu govori še radikalni posl. Čeda Kostić, nakar se je seja zaključila ob 12.30 in prihodnja odredila za 16. popoldne.

Iz naše kraljevine.

— Velike poplave v Bosni. Saraje- vo, 16. junija. Včeraj in danes je vsled neprestanega deževja poplavljen velik del Bosne. Železniško ravnateljstvo je danes sporočilo, da je ustavljen vsak promet na progi Sarajevo-Bosanski Brod. Vlaki vozijo samo do Maglaja. Reka Ukrina je stopila iz struge in po- plavila mesto Dervento, vse vasi ob re- ki so pod vodo. Utomilo je veliko šte- vilo živine. Škode je več milijonov. Kmetje streljajo s puškami na pomoč. Mesto Uzor je pod vodo. Iz Doboja

javljajo, da je reka Bosna poplavlila vso okolico. V vasi Jakovac so zlezli ljudje na dreve, da si rešijo življenje. Na po- moč je odšla številna vojska.

Neodrešena domovina.

— Vipavska podružnica Slov. plan- družstva priredi svoj običajni veliki Ci- ril - Metodov izlet na Nenos in steer v nedeljo dne 3. julija. Vabijo se druge podružnice SPD., kakor tudi sploh pri- jatelji narave, da se udeležijo tega iz- leta.

— Dijaški zbor v Zagrebu. V ne- deljo dne 19. t. m. bo v Zagrebu zboro- vanje celokupne akademske omladine z dnevnim redom: ime vseučilišča, vprašanje državnega imena in postopa- nje dijaškega radikalnega kluba Sla- venski jug in sestava lokalne stanov- ske reprezentacije.

— Tržaški fašisti proti kmetom. V Trstu hočejo znižati cene zlasti živi- lone. Dne 14. t. m. so prišli na vse lad- je, ki so se pripeljale iz Istre, polno zelenjave in sadja, skupine fašistov ter so zahtevali, da vse blago nemudoma prodajo tržaškim tržnim prekupčeval- cem po znižanih cenah. Kmetje so se- veda protestirali, ali to ni nič poma- galo, ker so kmetom grozili z revol- uerji, ako se ne pokore njihovim ukazom. Ko je obitnostno izvedelo, da se bo prodajala zelenjava in druge stvari po zelo znižanih cenah, je kar trumo- ma drlo na trg z vseh strani. Krompir se je prodal poprej po 1 liru 20, ta

dan pa po 60 centesim. Cene črešnjam so znižali za kg od 2 lir 80 na 80 centesimov itd. Fašisti pravijo, da ako ostanejo kmetje pri svoji grožnji, da ne bodo več vozili svojih pridelkov na tržaški trg, pojdejo pa oni sami na kmete ter bodo tam nabrali in pripeljali v Trst, kar potrebuje; zelenjave, sadja in drugih pridelkov. Na ta način se ne bo odpravila druginja v Trstu, pač pa se utegnejo razmere med me- stom in jugoslovenskimi kmeti poostri- ti tako, da bodo v resnici bojkotirali Trst in ako bodo fašisti prišli na de- želo jemati pridelke, privede to sigurno do hudih sporov in bojev. Fašisti delajo Trstu neprestano škodo.

Narodno gospodarstvo.

— g Mednarodni železni in jekleni trg. Angleška narodna zveza tovarnar- jev za železo in jeklo objavlja statisti- ke, iz katerih je razvidno, kako je vpliva gospodarska depresija na produ- cijo železa in jekla. V Zedinjenih drž- avah je mesečna produkcija surovega železa, ki je znašala meseca oktobra 1920 še 3.278.100 ton, trajno nazadovala ter znašala meseca aprila tega leta le še 1.193.000 ton. Produkcija jekla je padla od 3.543.000 ton oktobra 1920 na 1.845.000 ton v marcu tega leta. V sled- nižjih produktijskih stroških na kon- tinentu, zlasti radi mezd in kuriva, sta bili Francija in Belgija v boljšem po- ložaju. Sicer je tudi v Franciji meseč- na povprečna produkcija manjša nego leta 1920, vendar razlika ni toliko ka- kor v Zedinjenih državah. Oktobra 1920 se je v Franciji produciralo 365.300 ton surovega železa; meseca januarja t. l. 288.000 ton, februarja 287.400 ton in marca 295.300 ton. Produkcija jekla v Franciji je znašala oktobra 1920 318.900 ton ter 263.700, odnosno 259.600 in 246.900 ton v prvih treh mesecih te- kočega leta. Belgija izkazuje nekaj manjšo produkcijo tako pri železu ka-

kor pri jeklu. V Belgiji je mešana ko- misija, obstoječa iz zastopnikov delo- dajalcev in delojemalcev rudniške in- dustrije, sklenila, da se mezde počeni- s 15. majem znižajo za 5%. To je tretje znižanje mezd od marca sem; 5% znižanje je stopilo 1. marca in nadaljnje znižanje za 5% 4. aprila v veljavo. V Veliki Britaniji je produkcija železa in jekla v zadnjih mesecih znatno nazado- vala. Številke za april kažejo, kako težko je zadela rudarska stavka indus- trijo. Aprila t. l. je znašala produkcija surovega železa 60.300 ton proti 671.000 ton aprila 1920 in 752.000 ton avgusta 1920. Produkcija jekla je zna- šala 68.000 ton proti 794.000 ton aprila 1920 in 884.000 ton septembra 1920. — Po poročilu strokovnjakov ni pričako- vati, da bi se trg v Zedinjenih državah poživljal, dokler se ne bodo splošno zni- žalo tržne cene in mezde. Strokovni tednik »Iron Age« javlja, da se velika industrija pogaja za znižanje mezd kurjačev v svrhu zmanjšanja transport- nih stroškov. Sele potem je pričako- vati nadaljnega padanja cen za železo in živahnjega kupčijskega prometa, dotlej pa utegne početi še par mesecev,

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 17. junija 1921.

— **Izmišljotine.** Med političnimi vestmi prinaša neki tukajšnji list tole vest: »Na seji načelstva JDS dne 14. t. m. je prišlo do ostrega spora med starini in mladino, ker leži akt o izvolitvi ljubljanskega župana g. Peska še vedno na deželni vladi. Mladini zastopajo stališče, da je treba potrditev zavleči in v Beogradu prej pripraviti tern, starini pa so upravičeno mnenja, da se potrditev ne sme zavlačevati ali celo poskušati preprečiti.« — Ugotavljamo, da je ta vest od kraja do konca izmišljena. Na vsej vesti je samo toliko istine, da se je vršila seja načelstva JDS dne 14. t. m., vse drugo pa je zlagano.

— **Mistifikacija javnosti.** Včeraj smo na kratko registrirali vest, ki jo je priobčil »Naprej« o spremembah pri tukajšnji finančni delegaciji. Danes smo se informirali na merodajnem mestu in izvedeli, da temelji dotična vest na očiti mistifikaciji. Finančni delegat g. dr. Šavnik, ki je eden najposposnejših uradnikov, kar jih sploh imamo in čigar delo z vsem priznanjem uvažujemo tudi v Beogradu, ostane seveda na svojem mestu in tudi o bolezenskem dopustu davčnega referenta g. dr. Rupnika ni prav nobenega govora. »Naprej« vest je torej brez vsake stvarne podlage in ima zgolj ta namen, da bi kompromitirala v javnosti dva odlična, velesposobna in ugledna uradnika.

— **Srbski radikali in volitev župana v Ljubljani.** »Balkan«, glasilo levega krila radikalne stranke, piše o volitvah župana v Ljubljani dobesedno tole: »V Ljubljani so se pri volitvah župana združili klerikali, komunisti in socialisti in je bil za mestnega župana izvoljen socialist, a propadel je demokrat. Borba proti demokratu se je vodila v znamenju »čuvanja« slovenske avtonomije! Kakor da bi se kdo bal te njihove avtonomije! Italijanski topovi so preblizni, tega bi ne smel pozabiti ljubljanski klerikalno-komunistični socialistični blok.«

— **Magistratni uslužbenci in novi župan.** »Jugoslavija« je priobčila pred nekaj dnevi vest, da vsi mestni uslužbenci pozdravljajo izvolitev novega župana. Kakor smo se informirali, organizacije mestnih uslužbencev o tej zadevi še sploh niso razpravljale in niso podale tudi nobene tozadevne izjave. Dotično notico je potemtakem priobčil v »Jugoslaviji« nekdo na svojo pest ter govori nepooblaščen v imenu vseh.

— **Sprejemanje pri vladi.** Vselej seje deželne vlade odpade v soboto dne 18. t. m. sprejemni dan pri predsedniku deželne vlade.

— **Konferenca zaradi Baroša** se vrši danes dne 17. t. m. v Beogradu. Na posvet so sklicani zastopniki naših gospodarskih korporacij, Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo je delegirala svojega prometnega referenta gosp. Ivana Mohoriča.

— **Iz Negotina v Srbiji,** kjer služi pri vojakih nad 1000 Slovencev, nam piše prijatelj lista, da se je že zadnjič omenjena prireditelj ponovila na izrecno željo civilnega občinstva v celem obsegu na korist srbske dece dne 5. junija. »Igrali so v mestnem parku,« pravi v pismu. »in ne pretiravam, ko trdim, da je bilo civilnih ljudi do 2000. Aplavz je bil velikanski, tako da so morali igro (Kakršen gospod — tak sluga) ponoviti. Rekli so mi vsi, da razumejo vse... Tudi bratje Sokoli so zopet nastopili in krasno proizvajali Hofmanovo »Ujedinjenje«, pevski zbor pa je zapel par lepih slovenskih pesmic... S katerimkoli mešancom sem govoril, vsakdo mi je zatrdil, da tega dneva ne pozabi nikdar...« Ponosni smo lahko na svoje fante in vsa čast neumornemu aranžerju te prireditve — naj ne zameri, če povemo njegovo ime — podporočniku g. Edo Delaku! Tako se naj dela govosdo za faktično ujedinjenje!

— **Predavanje o Pragi.** Danes ob 9. zvečer predava v Mestnem domu profesor Ivan Vavpotič o Pragi in njenih znamenitostih. Predavanje bodo pojasnjevale krasne kolorirane slike. Pozivamo naše narodno občinstvo, da se tega predavanja udeleži v čim največjem številu.

— **Preklicana avtonomistična izjava.** Županstvu na Krki in na Muljavi sta preklicali klerikalno avtonomistično izjavo, ki sta jo občinska odbora sprejela v eni izmed zadnjih sej.

— **Dopust učiteljem za sokolski zlet v Osijeku.** Višji šolski svet je dovolil učiteljem v Sokolom na mestnih osnovnih in meščanskih šolah, ki se udeležijo sokolskega zleta v Osijeku, dopust za čas od 25. junija do 1. julija t. l.

— **Selitev v avgustu.** V tem roku se bo preselilo v pet novih hiš 45. večinoma uradniških družin in ravno toliko strank zasedlo po teh uradniških družinah izpraznjena stanovanja v mestu. Seveda bo moral stanovanjski urad in njegova višja instanca »poverjenstvo za socialno skrbstvo« postopati objektivno ter izpraznjena stanovanja dati v prvi vrsti domačim ljudem (uradnikom, profesorjem itd.), ki se

zdej potikajo po »lujnjah«, »stiskajoc pri družinah itd. Nikakor pa se ne sme več po starem sistemu praktirati, da bi dobil tuj clovek z družino nakazano stanovanje, mestni, državni uslužbenec pa ne! Napraviti bo treba torej že pri tej selitvi načrt, ki bo imel kaj zmisla.

— **Iz politične službe.** Dr. Herbert Kartin, bivši sodni kapetan II. razreda, je sprejet v službo konceptnih uradnikov politične uprave za Slovenijo za provizornega okrajnega komisarja ter dodeljen okrajnemu glavarstvu v Ptujju. — Provizorni vladni koncipist pri okrajnem glavarstvu v Krškem dr. Leon marki Gozani je imenovan za provizornega kotarskega komisarja pri pokrajinski vladi za Dalmacijo v Splitu.

— **Imenovanje.** Josip Bajc, strokovni podčastnik I. razreda pri evidenčnem in informativnem uradu za mornarico v Ljubljani, in Valentin Flis, orožniški narednik v Litiji, sta imenovana za kancelista pri poverjenstvu za uk in bogočastje v Ljubljani.

— **Premeščen urad.** Urad krajnega komisarja za agrarske operacije za Štajersko v Mariboru je začasno premeščen v Ljubljano na Poljansko cesto št. 28. Krajni komisar za Štajersko pa bo vendar uradoval vsak prvi četrtek v mescu pri okrajnem sodišču v Mariboru, na kar opozarjamo dotičnike, ki bi potrebovali uradnih ustnih pojasnil.

— **Pokojsine učiteljskih vdov in sirot.** V ministruvstvu prosvete je izgotovljen načrt nove naredbe o pokojnih učiteljskih vdov in sirot. Naredba se predloža ministrskemu svetu v odobrenje.

— **Kdo bo upravitelj Friderikovih posestev?** Finančni minister je razpisal natečaj za upravitelja veleposvestva Belja, ki je bilo svojočasno last bivšega nadvojvode Friderika. Prošnjo je vložilo 62 kompetentov. Minister je poveril izbiro najposposnejšega kompetenta za upravitelja posebi komisiji, ki je obstojala iz profesorjev poljedelske fakultete ter iz direktorjev in načelnikov pristojnih ministrstev. Ta komisija je proglasila za najposposnejšega kandidata dr. Djordja Raduloviča, direktorja javne pomoči pri ministruvstvu za socialno politiko. Rr. Radulovič je izjavil, da mesto sprejme. Njegovo imenovanje se bo izvršilo že v nekaj dneh. Poslanec Anton Kristjan je torej propadel in klerikalni listi so zastoj streljali s topovi.

— **Kolo jugoslov. sester.** priredi dne 23. t. m. zvečer v Bellevue kresno veselico z bogatim vsprejemom v prid bednim Rusom, na kar cenjeno občinstvo že danes opozarjamo.

— **Novčanice po 25 par.** Ker je v Zagrebu izdelana zadostna količina novčanice po 25 par, ki se lahko izdajo v promet, je finančni minister naročil državnim blagajnam, da morajo sprejemati te novčanice pri plačevanju do 25 dinarjev. Te novčanice veljajo od danes na ozemlju naše države kot obvezno in zakonito zlačilno sredstvo. Iz ravnateljstva generalne inspekcije finančnega ministruva.

— **O »oraših«, bankovcih po 20 dinarjev,** ki so bili, kakor je znano, vzeti iz prometa, ker se je baje pojavilo veliko število falsifikatov, piše »Balkan«: »Sedaj ko so bili iz prometa vzeti vsi 20 dinarski bankovci, kar se jih je nahajalo v državi, se je izkazalo, da je ostalo še nezamenjanih za kakih 200 do 300 milijonov. Za toliko je torej država na eni strani na dobičku. Na drugi strani pa je zamenjava teh 20 dinarskih novčanice stala državo skoraj toliko, kolikor ji znaša dobiček. Torej bat za bat. Toda sedaj, ko so potegnili iz prometa te novčanice, se vprašujemo naši strokovnjaki kje so te ponarejene novčanice, ker jih nihče ne more izslediti. Vse kaže, da falsificiranih bankovcev sploh ni bilo. Ker oni, ki se proglašajo za originalne, so po barvi in papirju raznih nijans, da se točno niti ne more dognati kakšen je pravzaprav tip pravega pristnega 20 dinarskega bankovca...« Beležimo to vest, prepuščamo pa vsi odgovornost zanj beogradskemu »Balkanu«.

— **Poprava cest in trotuarjev** se je zdej pričela v raznih delih mesta izvrševati. Ta prenovitev bo požrla ogromne svote denarja. Kot vzor, kako se dandanes dela, naj služi pločnik pred nunskim poslopjem. Trotuar je dolg 20 do 30 m, delajo pa na njem že menda mesec. Naj bi si nadrejeni organi vendar enkrat ogledali to »delo«!

— **Ulične in hišne tablice in prebarvanje hiš.** Hišni posestniki, ki pušče svoje hiše pobeliti in prebarvati, se zadnji čas ne pobrigajo za to, da bi dali hišne in ulične table, ki so jih zdardji pomazali in onesnažili, zopet očediti, kar bi pač nič ne stalo. Tadih hiš je zdej v mestu par ducetov. Ta malomarnost je vse graje vredna, ker ne služi olepšavi mesta.

— **Zglasitev bolnikov.** Kakor čujemo, morajo biti odslej vse osebe (bolniki), ki se nahajajo v bolnišnicah, policijsko zglasene. Istotako mora vsak zasebnik osebe, ki pri njem prenoče, pri policiji zglasiti.

— **Vpokojsitev.** Kakor razglajajo »Službene Novine« v svojih 128. številki, se znani reneget Albin Belar, profesor in bivši deželni šolski nadzornik, upokoji s pokojnino, ki mu gre po službenih letih.

Kaj ne, nismo tako napačni ljudje mi Jugosloveni!

— **Sprejem v inženjersko podčastniško šolo.** Minister vojne in mornarice je odredil, da se sprejme letos v inženjersko podčastniško šolo 150 gojencev.

— **Tajna prostitutca** v Ljubljani je zelo razširjena. Policia je te dni aretirala več tajihih prostitutk.

— **Nočni napad in pretep.** V Ljubljanski bolnici so pripeljali delavca Franceta Malnarja iz Trate pri Kočevju, ker ga je ponoči napadel Matija Šafar iz Srednje vasi in ga z nožem težko ranil v prsa.

— **Brezsrčna mati.** Mlada, 18letna deklica Marija Pešec je prišla v vas Drnovo pri Krškem, v naročju je nosila malo dete. Stopila je do hiše posestnice Marije Žičkar in otroka, dva tedna staro deklico, pustila tam na pragu. Nato je izginila iz vasi brez vsakega sledu. Pešec je prišla iz Zagreba.

— **Mariborsko vojaštvo proti mesarjem.** V Mariboru si je vojaška oblast nepričakovano pridobila simpatije vsega civilnega prebivalstva. Pri zadnji licitaciji dobave mesa za vojaštvo so mesarji določili cene po 16 K 50 vin. Ker mora civilno prebivalstvo plačati skoraj še enkrat toliko, je nastalo seveda veliko razburjenje ter se je zahtevalo izenačenje cen. Ako bi mesarji tega ne storili, naj se renitentnim mesarjem kratkoma odzame koncesija. Mesarji so skušali pokriti to

diferenco s tem, da bi za civilno prebivalstvo še povišali cene. To bi zadelo v živo vse sloje. Ugodivši splošni zahtevi, se je sklicala za danes 17. t. m. na magistratu posebna komisija, v kateri so zastopane vse javne korporacije. K tej komisiji se je priglasilo po svojem zastopniku tudi vojaštvo, ker nikakor neče odobravati takih diferenc v ceni, ter zastopa stališče, da če je mogoča za vojaštvo dobava po 16 K 50 v. bo nogoče tudi za civilno prebivalstvo primerno znižanje cen.

— **Sprejem uradniških pripravnikov pri južni železnici.** Obratno ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani sprejme v službo večje število uradniških pripravnikov, t. i. absolventov srednjih in njim sorodnih šol. Prošnjam, ki se naj vpošljejo na gornji naslov do konca avgusta t. l., naj se priloži: krstni in rojstni list, samski list, domovnico, ravnarstvo izpričevalo, (ne nad 6 mesecev staro), zrelotno izpričevalo, vojaško odpuščajo, potrdilo o zaposlenosti od izstopa iz šole do sedaj. Opozarja se pred vsem na to, da pridejo v poštev le oni prosilci, ki so že odslužili predpisani rok v kadru (aktivna vojaška služba).

— **Sokolsko društvo v šiški priredi** v nedeljo 19. junija t. l. ob 3. popoldne javno telovadbo na prostoru vojaškega letališča v Šiški. Ob 6. popoldne veselica na Bellevue. Godba dravske divizije pod vodstvom g. dr. Čerina.

Najnovejša poročila.

SEJA USTAVOTVORNE SKUPŠČINE.

— d Beograd, 16. junija. Seja ustavotvorne skupščine se je nadaljevala ob 16.45. Prvi je govoril posl. Pavel Angjelič (demokrat), ki se je bavil z izvajanjem predgovorikov. Glede zmanjšanja vojske pravi, da je njena jakost odvisna od proračuna. Zahteva izpremembo člena glede vojaških sodišč. — Posl. Pavle Cubrovič (demokrat) govori v prilog vojske. Pravi, da se je njena važnost pokazala v času vojne. O vojski se more govoriti samo prijateljsko in nikakor ne drugače. Treba jo je organ, da bi bila čim koristnejša za državo in narod. — Posl. dr. Grzur Angjelinovič (demokrat) govori proti geslu antimilitarizma, ki se navaja z desnice in levice. Izreka se za močno in stalno vojsko ter zagovarja majhno, toda jako in dobro mornarico. Pravi, da brez vojske ni jugoslovenske države, kateri nudi varnost napram zunanosti in notranosti. — Zatem je govoril vojni minister general Hadžičić, ki se je bavil z vprašanjem stalne vojske in milice, glede katerega pravi, da je še sporno in da mnata oba sistema pozitivne in negativne momente. Pri nas je izveden takozvani mešani sistem, s katerim se odpravljajo pomanjkljivosti z ene in druge strani. Vojaški službeni rok je pri nas krajši kakor pri katerikoli sosednjih držav. Želi, da se naš sedanjí vojaški sistem raztegne tudi na bodočnost, ker nas je proslavil kot narod, dosegel svobodo in nam prinesel ujedinitenje. Prepričan je, da je vse pridobljene simpatije za nas prinesel sedanjí vojaški sistem. Sodi, da bi bilo pogrešno, če bi se ta sistem opustil. Naša vojska je postala tudi razširjateljica one kulture, ki je potrebna kmetkemu stanu. V vojski se nauče seljaki, kar potrebujejo doma, bodisi da se nauče tudi samo pisati in čitati. Glede vojaških sodišč pravi, da se je hotelo v Švici vse to vprašanje rešiti potem plebiscitu, vendar pa je po volji naroda ostalo pri tem, da se tudi nadalje obdrže vojaška sodišča. Pravi, da je življenje v vojski drugačno kakor pa pri ostalih državljanih, da so v vojski posebne potrebe, z ozirom na katere je treba tudi posebne sodne uprave. Sodi, da bi nihče ne mogel vojaških razmer bolje presoditi, kakor vojaška sodišča. Končno vprašuje, zakaj bi moral opustiti to ustanovo, ki sta jo obdržala tudi Francija in Švica, ki sta republikni. — Nato se je prešlo na glasovanje o XI. oddelku ustave, ki govori o vojski. Oddelek je bil sprejet z večino glasov. — Zatem je zbornica prešla na razpravo o oddelku XII., ki govori o izpremembah v ustavi. Posl. Hamzalija Alijanovič (musliman) je nastopil proti temu oddelku. Napadel je določilo, po katerem je treba v skupščini tri tretine glasov za predlog o izpremembi ustave. Očita vladni večini, da je nedosledna, ker je za sprejetje ustave sprejela navadno absolutno večino, medtem ko zahteva za izpremembo ustave kvalificirano večino. — Posl. Krsto Pejovič (republikanec) govori proti priznanju pravice vladarju, da sme predlagati izpremembe. — Za njim je govoril posl. Anton Kristjan (socialni demokrat), ki je zahteval, da kralji ne sme imeti pravice, predlagati izpremembe v ustavi. Sodi, da je treba vso ustavo in ne samo XII. oddelek podvreči izpremembam, ker so v mnogih točkah potrebne velike izpremembe. — Posl. dr. Momčilo Ivančič (radikalni disident) pravi, da se v oddelku VII. najbolje vidi nesobodnostimost vlade. Nasprotuje določbi o dvotretjinski večini za sprejetje izpremembe v ustavi in pravi, da je vlada nedosledna. — Niemu odgovarja minister za konstituanto Marko Trikičević, nakaer se preide na glasovanje. Proti so glasovali republikanci in socialni demokrati. Seja se je zaključila ob 19.40. Prihodnja seja bo jutri ob 9. z dnevnim redom: Razprava o VIII. oddelku, ki govori o razdelitvi države na oblasti.

PREDKONFERENCA NASLEDSTVENIH DRŽAV.

— d Rim, 16. junija. Predkonferenca nasledstvenih držav se je vršila včeraj v palači Chigi. Avstrijska delegacija se je seje udeležila polnoštevno pod vodstvom poslanika Kwiatkowskega. V svojem otvoritvenem govoru je predsednik Imperialni govoril o rezultatih dosejanega dela, pri čemer je poudarjal važnost sklenjenih dogovorov. Predlagal je, naj se konferenca odgodi in naj se zasedanje začne zopet meseca oktobra. Konferenca je odobrila ta predlog, vendar bodo posamezne delegacije med tem časom svoje delo nadaljevale. Delegati nasledstvenih držav, izvzemši Madžarske, so podpisali več predlogov glede pogodb in dogovorov. Med temi se nahaja dogovor glede arhivov, ki jih zahtevajo nasledstvene države, glede fidejkomisov, pokojnin uradnikom bivšega režima ter glede zasebnega in socialnega zavarovanja. Zdej je bila podpisana importna pogodba, dalje po Italiji stavljeni načrt dogovora, ki bo preprečeval dvojno obdavčenje, dogovor glede ratifikacijskih pridržkov ter pogoda med Italijo, Avstrijo, Češkoslovaško in Jugoslavijo, glede varstva tujih državljanov in listine, ki se tičejo izročanja zločincev. Voditelj romunske delegacije Lakomary se je zahvalil predsedniku Imperialni in mu čestital k uspešemu delu. Izrazil je želje, da bi bila tudi jesenska konferenca tako uspešna.

IZ ITALIJANSKE ZBORNICE.

— Rim, 16. junija. Socijalistična parlamentarna skupina si je določila v dolgi seji svoj program, ki ga hoče izvajati v zbornici. Nastopati hoče proti Giolittijevi vladi z vsjo silo, uveljaviti pravico volilnih okrožij, v katerih se je teptala volilna pravica, zahtevati pravico za soodločanje v smeri zunanje politike, predložiti zopet vse nerešene zakonske načrte socialnega značaja iz prejšnje zbornice, podpirati konkretno delovno politiko, odločno nastopiti v obrambo organizacijske pravice tudi za državne nameščence in zahtevati preklic kazni, ki so bile določene po zadnjem uradniškem štrajku. — Prihodnja seja zbornice bo v soboto 18. t. m. Razvila se bo ob debata k prestolnemu govoru. Debata bo trajala najbrž 5 do 6 dni. V soboto bo tudi prvo glasovanje za zaupanje vladi. — Komunistični poslanec Misiano, katerega so bili fašisti vrgli iz zbornice, bo prisegel v ponedeljek v zbornici, potem pa kmalu odpotuje v Rusijo. Med fašisti in zborničnim tajništvom se je dosegel sporazum, da bo mogel Misiano nemoteno priseci. Ta čas fašistov ne bo v zbornici.

VLADNA KRIZA V AVSTRIJI.

— Dunaj, 17. junija. Dunajski listi pozdravljajo korak štajerske krščansko socialne stranke, ki odpošlje na Dunaj posebno deputacijo na pogajanja, z veseljem ter povdarjajo, da je to morda edina možnost za rešitev sedanje vladne krize. »Reichspost« meni, da bodo rodila ta današnja pogajanja vsaj en pozitiven uspeh, to je stvoritev novega kabineta. Koncentracijski kabinet bi bil sicer najboljši, a ker med strankami ni nobenega sporazuma, ni verjetno, da bo prišlo do tega. Osobito Velenecmi se drže zelo rezervirano. Liberalni listi domnevajo, da bo prišlo do krščansko socialnega manjšinskega kabineta, ker Velenecmi nočejo sodelovati v kabinetu, ki bi ogrožal glasovanje za priključitev Avstrije k Nemčiji.

NEMČIJA TOZI KORFANTYJA PRI ZAVEZNIKIH.

— d Berolin, 16. junija. V notah, ki so bile odposlane v Pariz, London in Rim, se ugotavlja, da je Korfanty že šest tednov neomejen gospodar Gornje Slezije in da izvršuje dejansko po mežavezniki komisije. Note nadalje naštevajo trpljenje, ki je zadelo gornjeslesko prebivalstvo radi tega pravnege preloma in odločno zahtevajo, da so na temelju ljudskega glasovanja nemško prebivalstvo v Gornji Sleziji povsod in popolnoma osvobodí uporablškega gospodarstva.

KOMUNISTI GROZE ZASESTI DUNAJSKO SODIŠČE.

— Dunaj, 17. junija. Včeraj so imeli komunisti pred mestno hišo zborovanje, v katerem so protestirali proti sedanjemu načinu sodne prakse v Avstriji. Več govorn. je gozilo, da bodo zasedli komunisti dunajsko deželno sodišče, če se sedanja praksa nadaljuje. Med zborovalci je bilo tudi mnogo komunističnih vojakov.

USTAVLJEN PROMET RADI ŽIVINSKE KUGE.

— Gradec, 17. junija. Vseled živinske kuge na gobcih in parkljih ki se je letos zopet pojavila v večjem obsegu, je bil v nekaterih okrajih ukujen ves osebni in tovrtni železniški promet.

Kultura.

— **Kriza v mariborskem narodnem gledališču.** Iz Maribora nam poročajo: Za danes 17. je določeno zborovanje celokupnega gledališkega osebja, ki je v svojih simpatijah deloma na strani ravnatelja Nučiča, deloma na strani g. Skerbinškega. Kakor čujemo bi v ugodnem slučaju ravnatelj Nučič še nadalje obdržal svoje mesto ter bi vzdrževal polje drame tudi opero in opereto, nasprotno pa namerava g. Skerbinšek vzdrževati samo dramo z zelo omejenim stalnim osebjem, ki bi ga izpopolnil s člani svoje nove dramatične šole.

Ljubljanska porota.

— **Tatvina usnja.** Snov za kino! Trilevski rokovančji Rudolf Gostinčar, posestnikov stn. France Kožuh, delavec in France Tomé so 26. novembra lanskega leta bili v Litiji. Vsi so znani tatovi in vlomilci. Na kolodvoru so čakali na vlak. Zapazili so, da so k vaku prikopli tovrtni voz, poln usnja. Tovarnar France Knaflič in Smartnega pri Litiji je proti Ljubljani poslal štiri velike bale usnja na razne trgovce. Rokovančji so se vozili proti Zalogu v osebem vlakcu. Zasnovah so bitkovno drzen načrt za izpraazjenje voza. Krepki bitki Rudolf Gostinčar je stopil k vozu, odprl zaprti voz, stopil notri in med hitro vožnjo na progi od Laz do Zaloga metal bale ven na prago. Tovariša sta prav po kinematografsko smotrla to početje in z veseljem odobraval. V Zalogu so izstopili in odšli na prago pobirat usnje. Drugi dan je Gostinčar vse usnje prodal Francetu Črneru v Mostah za 12.000 K. Knafliču je morala južna železnica plačati 47.965 K 90 v odškodnino.

Pred porotnim sodiščem so bili včeraj obsojeni: Rudolf Gostinčar na pet let, pomagalec France Kožuh in France Tomé na dva leti težke ječe. Pri odmeri kazni zadnjima dvema se je vpoštevala njih sedanja petletna kazen.

— **Zadnja rokovančja.** V vovški okoliščini se je pojavila po končani vojni, zlasti v letu 1919 dobroorganizirana, veččlanska rokovančjska družba, ki je po vsej ljubljanski okolici na železnici in po vsej Kranjski izvedla nebroj velikih vlomov in tatvin. Ti rokovančji so živeli brezskrbno in potratno. Po dnevi so spali, po noči kradli! Večinoma so zdej za več let pod ključem, je enemu glavnemu vodji Martinu Gostinčarju se je posrečilo, pobežniti v Ameriko. Pred ljubljanskim porotnim sodiščem pa sta se 16. t. m. zagovarjala zaradi večini tatvin in vlomov zadnja vevška rokovančja Rafael Kosmač iz Idrije, stanujoč v Vevčah in čevljar Anton Rant, sin razprite tatinske rodbine. Oba sta prava korenjaka, toda delomrzn in rokovančjska Kosmač je bil udeležen pri dveh vlomih in sicer pri vlovu v gostilno Omanov in Vevčah in pri Marji Kralj v Berčevem, od koder so odnesli veliko blaga in dragocenosti, kakor tudi mesa. Poleg teh vlomov pa je bil Anton Rant udeležen pri velikem vlovu v trgovino Ursule Lavrič v Novi vasi na Blokah. Tu so rokovančji popolnoma oplenili trgovino in odnesli za 23.000 K raznega manufakturnega blaga, katero so potem skrili v gozdu in je po malem spravili v Ljubljano. Posestnik Suhadolnik na Jezeru pri Preserju je vozil te rokovančje. Vožnjo so mu dobro plačali, on je mislil, da so kaki tihotapci, slednjije pa so ga tudi za usluge kavalirsko nagradili. Tudi njega so neko noč obiskali in mu odnesli raznega blaga in platnine za 3000 K. Pred poroto sta bila obsojena: Rafael Kosmač na dve leti in Anton Rant na pet let težke ječe. Ostali člani te rokovančjske družbe so bili že pri lantski poroti obsojeni na pet do sedem let težke ječe.

— **Konoc porotnega zasedanja.** Popoldnaska porotna razprava dne 16. t. m. proti Aleksandru Sabcu je bila preložena, ker ni bilo glavne priče k razpravi. So razpravo je bil razpravni program izbrpan in se je nato porotno zasedanje zaključilo. Jesensko porotno zasedanje bo krajše, ker je pričakovati, da se zneski za kvalifikacijo lastniških zločinov znatno zvišajo in tako poroto razbremene. Jesenska porota pa bo vsakor zanimivejša, ker bo obravnavala po dosedanjih dispozicijah ljubljanske dolarske prince, dalje pozig in tragični zahrbtni umor kmeta Janeza Kreka z Govejki pri Sv. Katarini. Krekova žena je v razporih znorela. Razprava proti poštnim prevadantom bo trajala skoro štiri dni.

Gospodarske vesti.

—d Zagreb, 16. junija. Devize: Berlin 212—212.75, Italija 743—744, London 544—546, Newyork kabel 0—145.75, ček 142—145, Pariz 1170 do 1175, Praga 202.75—203, Svica 2430 do 2444, Dunaj 21.75—21.80, Bukarešta 57.75—58.25. Valute: Dolarji 141.50 do 142, carski rublji 0—38, francoski franki 0—1150, napoleonod 458—463, nemške marke 216—221.50, rom. leji 220—0, italijanske lire 730—0, švicarski franki 2400—0.

—d Dunaj, 16. junija. Devize: Amsterdam 22350—22450, Zagreb 455 do 459, Beograd 1818—1838, Berlin 971 do 977, Budimpešta 263—266, Bukarešta 1020—1030, London 2542.50 do 2562.50, Milan 3435—3455, Novi Jork 673—677, Pariz 5430—5470, Praga 931.75—937.75, Sofija 712—722, Varšava 0, Curih 11.375—11.425. Valute: dolarji 668—672, olgarski levi 0, nemške marke 972—978, angleški funti 2532.50—2552.50, francoski franki 5400 do 5440, kolandski goldinarji 22.250 do 22.350, italijanske lire 3420—3440, dinarji 1813—1833, poljske marke 49—51, romunski leji 1013.50—1023.50, švicarski franki 11.325—11.375, češkoslovaške krome 930.90—936.90, madžarske krome 2.64—2.67.

—d Curih, 16. junija. Devize: Berlin 8.50, Holandija 196.50, Novi Jork 592, London 22.39, Pariz 47.90, Milan 30.10, Bruselj 47.45, Kodanj 101.50.

Stockholm 133, Kristijanija 85.75, Madrid 77.50, Buenos Aires 185, Praga 8.25, Zagreb 4, Budimpešta 2.35, Bukarešta 9. Dunaj 1.225.

—g Spekulacije mariborskih mesarjev. Iz Maribora nam poročajo, da so tamkajšnji mesarji pri dobavi mesa za vojaško prakticalni znani trik medsebojnega plačnega dogovora. Eden je stavil najvišjo ceno n. pr. 29 kron, drugi 28 K, tretji pa, kateremu so pripustili dobavo, je ponudil najnižjo ceno in je dobavo tudi dobil, ker so mu pri dobavi mesa vsi njegovi konkurenti šli na roko. Med temi mesarji je tudi večkratni milijonar Kirbiš.

—g Nove carine pred vsem finančne vrste so uvedli počeni s 6. junijem na Švedskem. Povišanje zadeva luksurično robo. Tudi na Španskem je stopila v veljavo nova carinska tarifa počeni s 21. majem t. l. Tarifa je prehodna, zadeva 150 carinskih postavk in uvaja znatna povišanja. Poselna komisija pripravila v celoti novo zasnovano carinsko tarifo.

—g Izplačevanje premij za kronske bone. Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavlja uradno: »Gospod finančni minister je z odločbo z dne 5. junija 1921 D br. 5725 odredil: 1.) V bodoče naj se izplačujejo premije za kronske bone, vplačane v času od 15. maja do 15. junija 1919 samo na podlagi spiskov, ki jih je prejela generalna direkcija državnih dolgov od

bank, ki so posredovale podpisovanje kronske bonov, in če so boni v spiskih označeni kot boni s pravico do premije. 2.) Naknadno naj se izplačajo premije za vse bone, ki so bili že izplačani brez premije, če imetniki do k a z e j o, da so bili boni vplačani v času od 15. maja do 15. junija 1919. Izplačilo po točki 2. naj se izvrši samo po nalogu generalne direkcije državnih dolgov.

—g Načrt za sklep trgovske pogodbe med Češkoslovaško in Madžarsko. Iz Prage poročajo: Dogovori za sklopitev češkoslovaško-madžarskega trgovskega dogovora bodo trajali v Pragi kakih 14 dni. Načrt za sklep te pogodbe je sledeči: 1. Na Madžarskem deponirani efekti češkoslovaških državljanov bodo od Madžarske izročeni Češkoslovaški. Domneva se, da bo Madžarska sprejela to točko, kakor je to storila tudi Avstrija pri sklepanju avstrijsko - češkoslovaškega dogovora. 2. Izenačenje medsebojnih delov in zahtev. Teriatve češkoslovaških državljanov v Madžarski znašajo okrog pol milijarde. Z Avstrijo sporazum v tej točki ni bil mogoč, ker so zahteve češkoslovaških državljanov v Avstriji mnogo večje in ker je valuta diferenca med Prago in Dunajem mnogo večja, kakor diferenca med Prago in Budimpešto. Češkoslovaška zahteva, da se teriatve češkoslovaških državljanov od Madžarske izplačajo v češko-

slovaških kronah, istočasno pa se garantira madžarskim unikom reciprociteta v Češkoslovaški. 3. Nostrifikacija podvezetij. Češkoslovaška je v tej točki nedavno dosegla sporazum z Avstrijo in bo to vprašanje baza za bodoče dogovore.

—g Zeleno telečeje meso. V zadnjem času se dobiva na mariborskem trgu cenešje telečeje meso, o katerem pa se je doznalo, da je meso neužitno, ker je to navadno od živine, ki jo pošiljajo Avstriji nazaj. Tržno nadzorstvo je uvedlo strogo tozadevno kontrolo.

Društvene vesti.

— Šahovski klub v Ljubljani ima odsej svojo posebno sobo Sv. Jakoba trg, gostilna Lozar. Vstop vsem članom prost, plačila povsem neobvezna. Šahovska knjižnica in listi tam na razpolago. Igra se vsak dan od 5. popoldne dalje. Otvoritveni sestanki bo v torek dne 21. t. m. ob 5. popoldna. — Gostije in kibici dobrodošli.

— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Danes zvečer ob 8. uri ženski, ob 9. uri moški zbor. Po vaji kratka, važna seja.

— Dijaške gospodinjice imajo v ponedeljek 20. t. m. na Zaloški cesti pri Majarončku popoldne ob 4. mali sestank.

— Gasilno društvo v Borovnici proslavi svojo 35letnico dne 19. junija

1921 na prostoru gostilničarja Franca Petroviča, s prijaznim sodelovanjem gasilske godbe iz Zirov, I. Od 2. do 3. pop. sprejem bratskih društev. II. Ob 3. pričetek ljudske veselice s plesom, srečolovom, šaljivo pošto itd. Zvečer električna razsvetljava. Vstopnina za osebo 2 din. Gasilci v kroju i din. Čisti dobiček se porabi za spopolnitev gasilnega orodja. Veselica se vrši ob vsakem vremenu. Za slučaj slabere vremena je za streho v naiširšem obsegu skrblieno. Gasilci v kroju imajo po tujni železnici polovično vožnjo med Ljubljano in Rakekom.

Turistika in sport.

— Podružnica S. P. D. Litija priredi to nedeljo 19. junija prvi izlet na Kum. Vabijo se zlasti planinci Zagorjani. Odhod s prvimi jutranjim vlakom ob 6. uri iz Litije do Zagorja. Na koledvoru sestank z Zagorjani, potem skupen odhod na Kum.

Poizvedba.

— Zatekel se je mlad črn psiček z belo - rjavimi lisami. Dobi se, Breg 14. II. nadstr.

Glavni urednik: Rasto Pustoslavšek. Odgovorni urednik: Božidar Vodeb.

Pozor! Razprodaja!

Zavese, vrhne odeje, preproge, garnitura za spalno sobo. Poizve se vsak dan od 2.—3. pop. Sv. Petra cesta 36. 4167

Auto

francoskega sistema „Unic“ 14 HP, in rezervni deli, registrirna blagajna „National“, kopalna soba in jedilna soba se radi pomanjkanja prostora ceno proda. Naslov pove uprava Slovenskega Naroda. 4127

Službe išče

starejša boljše vdova za samostojno gospodinjico k samcu ali manjši družini. Ore tudi v kako kopalnišče za hišno. Vajena je vsega domačega dela in šivanja. Naslov pove uprava Slovenskega Naroda. 4257

Radi odpotovanja se proda

pisalni stroj „Royal Standard“ za ceno 2000 dinar. Stroj je kakor nov in z info pisavo. Naslov pove anončni in informatni zavod Drago Beseljak & drug, Ljubljana, Cankarjevo nabrje 5. 4097

Javna dražba

se bo vršila v soboto 18. t. m. ob 9. uri popoldne. Prodajala se bode gostilniška in kuhinjska posoda ter različno pohištvo in nekaj ključavničarskega orodja. Ljubljana, Križevniška ul. št. 4. 4154

Elektromotor

1 HP, 150 V, se proda. Naslov pove an. zav. Drago Beseljak & drug, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5. 4165

Učenka

z dobrimi spričevali, krepka, zdrava, brez hrane in stanovanja, se sprejme pod ugodnimi pogoji v modno trgovino v Ljubljani. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 4171

kompanjona

za takoj event. denarnega pripomočka 300.000 K, Zasiuram mu veliko več vbrstvi kakor da bi denar imel naložen v pošiljnici. Ponudbe na uprav. Slov. Naroda pod „Pripomoček/4132“. 4132

Dražbeni oklic.

Dne 25. junija 1921 se vrši v Zalogu, okraj Kamnik, prostovoljna javna dražba v zapuščino Marijane Kvas iz Zaloga št. 28, spadajočih zemljišč v skupni izmeri 11 ha in v cenilni vrednosti 103.058 K 50 v, ki je ob enem izključna cena. Dražbalo se bode najprej po parcelni skupinah in naposled vse posestvo skupaj. Varščina 10%, izključne cene. Največji ponudek je v enem mesecu sodno položiti. Knjižnim upnikom se pridržuje njih zastavna pravica brez ozira na prodajno ceno. Nadaljni dražbeni pogoji so na vpogled v notarski pisarni v Kamniku.

Išče se več samskih

glavnikarskih delavcev

za takoj. „BUTONIA“ tvornica čeljev i drugmeta, Zagreb, Maksimirska cesta 56.

2 čevljarska šivalna stroja,

jako dobro ohranjena, se po ugodni cenilni prodasta. Istotam se proda čevljarsko orodje. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 4145

Trgovski pomočnik in prodajalka se sprejmeta v modni trgovini A. Perscho, Pred škofijo 21. 4125

Krava s teletkom in dva mlada prašička se prodajo v Kolodvorski ulici št. 27. 4153

Mirna gospodična išče sobo, če le mogoče s hrano, za 15. julij. Prijazne ponudbe pod „Hrana 4160“ na upravništvu Slovenskega Naroda. 4160

Visokošolec išče za dobo počitnic, znabit tudi za nadalje, primeren posel, event. kot inštruktor, domači učitelj. Priglasj pod „Jurist/4163, na uprav. Slov. Naroda. 4163

Lepo poletno stanovanje obstoječe iz 2 velikih sob in pritlikin, v krasni lezi, 15 minut od glavne pošte, se odda v rodbini brez otrok za dobo 3—4 mesecev. Naslov v upravnistvu Slovenskega Naroda. 4162

Sprejme se takoj zanesljiva **blagajničarka,** z večletno prakso pri tvrdki Ivan Perdan, specijalska trgovina v Ljubljani. 4166

Trgovski pomočnik železninar, starejša moč, se sprejme za prvo mesto. Plača po dogovoru. Stanovanje na razpolago. Ponudbe na upravništvu Slov. Naroda pod „št. 2100 4164“.

Oglas.

Zagrebački paro i umjetni mlin, Zagreb, brzojavljivi: „Paromlin“, Zagreb, preporučuje uz veoma povoljne cijene svoje izvrstne proizvode: **pešenični griz,** brašno (moko) i mekinje, **kukuruzni griz,** brašno i mekinje, **ječmene kašu** (ječprenj) brašno i mekinje, **raženo bijelo i krušno brašno** i mekinje, nadalje **kukuruz u zrnu** s svojega skladišta u Zagrebu. 4143

Trgovina,

dobro idoča, z mešanim blagom, se z vsjo štacunsko opravo po ugodni cenilni takoj proda. Izve se: J. Vrečko, Maribor, Koroška cesta 39. 4174

Jirasek: Filozofska historija K 30.

Sijajni historički i ljubavni roman. Upravo izašao. Naručite si odmah kod **Československe naklade J. Kerejk, Zagreb.** 4067

Proda se mala oprava za trgovino. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 4101

Kdo bi posodil

stalno namešteni drž. uradnici 8000 K proti mesečnemu odplačilu. Ponudbe pod „Usmiljeno srce 4122“ na upravo Slov. Naroda. 4122

Sladke trave

9 orajov za dve košnji v Ljubljani na prodaj. Naslov pove upravništvu Slov. Naroda. 4117

Lepo mesečno sobo

s posebnim vhodom, po možnosti z uporabo kopalnice, **išče proti dobremu plačilu mlad podetnik Ljubljancan.** Ponudbe pod „Stalen dom 4121“ na upravo Slov. Naroda. 4121

Električen motor,

(enakoimenski tok) 3/4 HP 440 volt, vozna dira z vzmetmi in navadna dira **se takoj prodajo.** Ogledajo se v Sionškovi ulici 19. 4093

Komptoarista!

Samostalnog hrvatskog i njemačkog dopisnika po mogućnosti sa znanjem stenografije, traži uz dobre uvjete te stalno namještenje veletrgovina željeza. Oni željeznarskoj struci vještiji imadu prednost. Ponude pod „Broj 20/4111“ na upravo Slov. Naroda. 4111

Pomočnika!

Željeznarskoj struci podpuno vještog te samostalnog radnika uz dobre uvjete i stalno namještenje traži veletrgovina željeza. Ponude na uprav. Slov. Naroda po brojem „1717/4110“. 4110

Opekarna v Raču

prodaja najceneje **zarezno in drugo strojno opeko, zidake, cevi za drenaže najbolje vrste.**

Muholovke

za p. n. trgovce ima v zalogi Ljubljanska komercijalna družba, Ljubljana, B. Cvetkova 18. 4009

Notarskega kandidata

sprejme notar Anton Gallo, v Ljubljani, nastop takoj ali pozneje, plača po dogovoru. Kandidati s substitucijsko pravico imajo prednost. 4173

Iščem nujno

v Ljubljani, Zagrebu, Karlovcu ali Ogulinu lokal za trgovino v svozi s 2 sobama (francoska družina, 4 osebe). Naslov Eg. Fux, Metlika 129, Dolenjsko. 4172

Iščem

v Ljubljani, Zagrebu, Karlovcu tudi Ogulinu **stanovanje 3 sob in kuhinje za takoj (francoska rodbina, 4 osebe).** Naslov: Eg. Fux 129, Metlika, Dolenjsko. 4175

Sprejme se za takoj trgovski pomočnik, prva moč,

za 1. ali 15. julij v sredini mesta. Ponudbe pod „Julij/4169“ na upravništvu Slov. Naroda. 4169

9 letna deklica

vajena vseh domačih del se odda za svojo skrbnim ljudem izven Ljubljane. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 4172

Sobo išče boljše gospodična

za 1. ali 15. julij v sredini mesta. Ponudbe pod „1 ali 15 julij 4168“ na upravo Slov. Naroda. 4168

Jšče se gostilna v najem ali na račun.

Ponudbe na uprav. Slov. Naroda pod „Gostilna/4156“. 4156

V stalno službo se sprejme prvovrstna pisarniška moč.

Popolno znanje slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi ter dvojnega knjigovodstva. Ponudbe naj se pošiljajo na **Knežje oskrbnistvo v Konjicah.** 4142

Prva špecialna trgovina z rokavicami in parfumi nudi:

rokavice za dame in gospode, kakor tudi fine črne, raznobarvne francoske damske nogavice.

Najfinjejši francoski parfumi. **Gueldy Paris: Vasthi, Antar, Le Bois Sacre, La Violette, Eau de Cologne** O. Bračko, Ljubljana Dunajska cesta šte. 12.

STENICE

in njihova legla uničuje sigurno in brzo samo **„MORTIN“** polusna steklenica K 15.— pollitra . K 60.— enolitna . K 100.— Predprodavalac popust. M. Jan-er, Petrinjska ul. 3 Zagreb 15. 3810

Sprejme se žagar,

dobro izurjen, za večjo žago. Stanovanje v hiši. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 4136

„Poper in paprika“

Cena s poštnino 8 K.— Denar se pro. si naprej. Dobi se v vseh knjigarnah 258^q

Popolnoma samostojno kontoristinjo,

večjo v vseh pisarniških del, sprejme tovarniško podjetje v bližini Ljubljane Natančan ponudbe na upravo Slov. Naroda pod „Dolenjsko/4138“. 4138

Poslovodja

vešč 5 jezikov, knjigovodstva, ključavničarstva in elektrotehnike, sedaj zaposlen pri tekstilni tovarni, želi premeniti službo; more se tudi udeležiti s kap. 200.000 K, pozneje event. s trikratnim zneskom. Ponudbe na upravo Slov. Nar. pod „Poslovodja 4131“.

Valovitu ljepenku

(Wellenpappe) u koturima kao i kutije iz valovite ljepenke izradjuje **Tvornica kartonaže i valovite ljepenke (Wellenpappe) Rožankowski i drug d. d.** Zagreb, Savska cesta 27. 4158

Razglas.

V smislu § 37 občinskega reda za glavno mesto Ljubljano razglašajo podpisani mestni magistrat, da so proračuni mestne občine za čas od 1. julija 1921 do 30. junija 1922 in sicer:

- mestnega zaklada,
- ubožnega zaklada,
- zaklada meščanske imovine,
- mestne pehotne vojašnice,
- mestne klavnice,
- mestnega vodovoda,
- amortizacijskega zaklada mestnega loterijskega posojila,
- mestne elektrarne,
- mestne pilnarne,
- mestnega pogrebnege zavoda,
- mestne zastavilnice,
- mestne priprege,
- mestne trošarine in ustanovnege zaklada

dogotovljeni ter občanom v dobi od 17. do 30. junija v prostorih mestnega knjigovodstva na vpogled.

O pravočasno vloženi ugovorih bo razsojal obč. svet. **Mestni magistrat ljubljanski,** dne 14. junija 1921.

Medić, Rakovc & Zankl

preje A. Zankl sinovi. **Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.** Centrala: Ljubljana. D. z. o. z. Skiadišče: Novisad. Brzojavljivi: Meraki, Ljubljana. Telefon: 64.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarški klej, pleškarski, slikarski in mizarški čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti. „MERAKL“. Lak za pode. „MERAKL“. linoleum lak za pode. „MERAKL“. Emajlni lak. „MERAKL“. Brunoline. **Ceniki se začasno ne razpošiljajo!**